

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Caput I. Sclavi ab obsidione Thessalonicensi, apparente sancto Demetrio,
deturbantur, duxque illorum capitur, ac deinde etiam occiditur a.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

A. JOANNE
THESSAL. AR-
CHIEP.

psit, ad ineffabiles etiam, ut opinor, quæ temporibus ejus magnæ civitati nostræ obvenere, barbarorum obsidiones conscribendas non veniens, vel quod prope ejus a nobis ad Deum migrationem gestæ sint, vel potius quod illas, ab eo conscriptas, archiepiscopi, qui eum exceperunt, absconderint. *Joannes ergo obsidiones Thessalonicenses temporibus suis factas, miraculisque S. Demetrii illustratas, in litteras haud misit, uti ex hisce jam recitatis scriptoris anonymi, qui eum continuavit, verbis liquet; cum autem, per tempora Joannis, non ea, quæ integram ejus ætatem, sed quemadmodum ex iis, quæ infra lucubrationis suæ, proxime hic subjectæ, initio scribit, colligere fas est, episcopatus ejus durationem fuerint complexa, dumtaxat intelligat, apertissime sane indicat, civitatis Thessalonicensis obsidiones, cum Joannes jam esset Thessalonicensis archiepiscopus, evenisse, easque tamen ab eo omnes litteris haud esse commendatas. Ceterum Joannem Thessalonicensem lucubrationis, quam ejus nomine jam dedimus, vere esse auctorem, etiam collige e verbis proxime recitatis scriptoris anonymi, qui ea præfationis in modum lucubrationi suæ præmittit una cum aliquot aliis, huc non transcribendis, quibus sese Joannis Thessalonicensis lucubrationem jam datam continuaturum, edicit.*

MIRACULORUM

LIBER II

Auctore Anonymo

CAPUT I.

Sclavi ab obsidione Thessalonicensi, apparente sancto Demetrio, deturbantur, duæque illorum capitur, ac deinde etiam occiditur a.

Sclavi sub
Joanne
Thessaloni-
censi vici-
nis Thessa-
lonicæ locis
vastatis,
hanc etiam
b
c

Sub beatæ igitur memoriæ Joannis d episcopi spatu est factum, ut, quemadmodum dictum est, Sclavorum gens, numero infinito et ex Drogobitis, Sagodatis, Belegezetis, Bæonitis, Berzitis reliquisque, quæ primum uno ex ligno naves præparare didicerant, nationibus c congregata insolesceret, adeo ut per mare pugnans Thessaliamque omnem ac sitas prope illam et Græciæ insulas, quin adhuc et Cycladas insulas omnemque Achaiam atque Epirum totumque fere Illyricum atque Asiæ partem devastaret, plurimisque.... civitatis ac provincias habitatoribus vacuas efficeret d, simulque universa et præfatam hanc nostram Christi amantem civitatem oppugnare, eamque, ut reliquas, depradari meditaretur. Deinde vero, cum et in hisce ejusdem C essent opinionis facti, naves, numero existentes infinitas, quarum singulas uno ex ligno parant, juxta plagam, quæ ad mare sita est, locarunt; reliqua vero multitudo innumera et ab Oriente, Septemtrione et Occidente custoditam hanc a Deo civitatem omni ex parte circumdare cœpit, familias suas promiscuas una cum earumdem suppellectile, in civitate post expugnationem sedem fixuras e, secum habens.

occupare
moliuntur;
summo hinc
timore cives
initio per-
cultantur:

159 Lacrymæ tunc erant, fluminis in modum effusæ, ejulatusque omnis civitatis populi, quod ineffabiles civitatum devastationes cædesque ac captivitates infinitas factas, de suo etiam interitu omni prorsus ex parte inaudiens, intellexisset, solo auditu emortui, præsertim quidem, quod neque indigenarum navigia, vel ad ea ex locis, quæ vicina erant, servanda, vel ad portus, hic existentis, ostium custodiendum relicta essent residua; timor vero civibus a Christianis iis, qui, cum in crudelis illius conflictus experimento captivi fa-

Εγένετο τοίνυν, ὡς εἴρηται, ἐπὶ τῆς τοῦ ἐν ὄσῃ τῇ Ἐμνήμη ἐπισκοπῇ Ἰωάννου τῶν Σκλαβίνων ἐπαρ-
θῆναι ἔθνος, πλῆθος ἀπειρὸν συναχθέν ἀπὸ τῶν
δρογοβιτῶν, σαγοδατῶν, βελεγεζιτῶν, βαιουνητῶν,
βερζιτῶν, καὶ λοιπῶν ἔθνων, πρώτως ἐφευρόντων,
ἐξ ἑνὸς ἕξου γλυπτὰς νῆας κατασκευάσαι κατὰ
θάλασσαν ὀπισθαμένους, καὶ πᾶσαν τὴν Θετταλίαν καὶ
τὰς περὶ αὐτὴν νήσους καὶ τῆς Ἑλλάδος, ἐτι μὴν καὶ τὰς
Κυκλάδας νήσους καὶ τὴν Ἀχαίαν πᾶσαν, τήν τε Ἠπει-
ρον καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ Ἰλλυρικῆ καὶ μέρος τῆς Ἀσίας
ἐκπορεύσασθαι, καὶ ἀεικέτους.... πλείστας πόλεις
καὶ ἐπαρχίας πύσαι, βουλεύσασθαι τε ὁμοθυμαδὸν
καὶ κατὰ τῆς εἰρημένης ἡμῶν φιλοχρίστου ταύτης πόλεως
παρατάξασθαι καὶ ταύτην, ὡς τὰς λοιπὰς, ἐκπορεύ-
σαι· εἶτα δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς ὁμογνώμονες γενόμενοι,
ἄσπερ κατεσκευάσαν ἐκ μονοδένδρων γλυπτὰς νῆας,
ἀπειρὸς τὸν ἀριθμὸν ὑπαρχούσας, κατὰ τὸ πρὸς θά-
λατταν κατεστρατοπέδευσαν μέρος· τὸ δὲ λοιπὸν ἀνα-
ρίθμητον πλῆθος διὰ τε ἀνατολῆς, ἀρκτου καὶ δύσεως
δι' ὅλων τῶν μερῶν τὴν Θεοφρούρητον ταύτην περιστα-
χῆσαι πᾶν μὲθ' ἑαυτῶν ἐπιζύνας ἔχοντες τὰς ἑαυ-
τῶν γενεὰς μετὰ καὶ τῆς αὐτῶν ἀποσκευῆς, ὄφειλον-
τας ἐν τῇ πόλει μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦτους ἐγκαταστή-
σαι.

159 Καὶ ἦν τότε θάλασσα ποταμὸβροῦρα ἐκχέ-
μενα καὶ αἰμαγὰ τοῦ παντός τῆς πόλεως λαοῦ, ἐν τῆς
ἀπίσης μόνης νεκρωθέντος, διὰ τὸ ἀκνηνεῖν αὐτοῦς
τὰς ἀράτους τῶν πόλεων ἐκπορήσεις καὶ τὰς γεγενημέ-
νας ἀπειρὸς κατασφάγας καὶ αἰχμαλωσίας, καὶ ὅτι περ
παντὶ πανταχοῦ ἐπὶ τῇ ἐκείνων ἀπολεία εὐδοκίμη-
σαντας· ἄλλωστε δὲ μὴ ὑπολειφθῆναι πλοῖα τῶν ἐγγυ-
ρίων, ἢ ἐκ τῶν γεγενημένων πλησίον χώρων σεσῶσθαι,
ἢ ὑπάρχειν πρὸς παραφυλακίην τοῦ στομίου τοῦ ἐνθά-
θα λυμένους· δείλαν δὲ πλείω θέσθαι τοῖς πολιταῖς ἐν
τῶν ἀποφύγων Χριστιανῶν τῶν ἐν πείρᾳ τῆς αὐτῆς ἀνηλε-
οῦς παρατάξεως γεγενημένων αἰχμαλώτων· καὶ ἦν
τῆτε

A τότε και των δειλων και των ανδρειων η ψυχη μια, και εκαστος προ οφθαλμων το πυρον της αιχμαλωσιας εωρα η θανατου, ουκ εχοντων ετερας που φυγειν κατα το δευτερον λογιον το φασκον. εαν τις ιμας διοκη, εκ της πολεις ταυτης φεγγετε εις την ετεραν, διοτι καθαπερ στεφανη θανατηφορος το βαρβαρον απαν Σκλαβινων την πολιν περιετοιχε. Αλλ ε μη βουλομενος ημων των αμαρτωλων τον θανατον, αλλα την επιστροφην και την ζωην, ουδε εν τωτω ως αληθως γησιου αυτοου δουλου, του κηδεμενου ημων των αναλων, του εμνηστου μαρτυρου Δημητριου των πρεσβιων παρηκουσεν, αλλα προτην και τοιαυτη πολιορκια επισκεψην των βασιλεων εποιησατο.

cti fuissent, aufugerant, magis incuteretur, Ac tunc et timidorum et fortium unus erat animus, praeque oculis quisque vel captivitatís acerbitatem vel mortem habebat, aliter secundum divinum eloquium, Si quis vos persequatur, e civitate illa fugite in aliam, quo fugeret, non habens, quod omnis Sclavorum gens barbara civitatem, non secus ac corona mortifera, cinxisset. Verum qui nostrum peccatorum mortem non vult, sed conversionem et vitam, neque hac in re servi sui vere genuini, nostrum indignorum curatoris, memorandi perpetuo martyris Demetrii preces desepxit, sed et in tali obsidione miracula, ante patrata, iteravit.

A. ANONIMO.

160 Σύνταξιν γάρ του παντός του Σκλαβίνων έθνους ποιησαμένων, ομοθυμαδόν και αίφνης προσβαλόντων τήν τε γειραν οι εν ταίς ναυσίν έντες Σκλαβίνοι σάψιν ταύτην εποιήσαντο εφ' η ταύτας επάνοθεν σαντιν τε και ταίς λεγομένας βύρσαις εκπεύσαι, όπως τήν τε γειρα μελλούσας προσορμήσαι, απληγας τούς έλατας εν τών άπο των τεύχων λίθους η όπλα άκουτιζόντων κατ' αυτών φυλάξεν. και αύτη. . . , πρώτη εν της άνω βόπης δέδοται αυτοίς δια του μαρτυρου η δειλία, εις το μη ευδωδρόμως προσπελάσαι τήν πολιν, αλλ εις τόπον κολπώδη όρμησεως τούς υπαρουσας το επικληθέν ουκ αρχαίον Κελλέριον, εκείσε παραγενομενον εφ' η το μελετηθέν αυτοίς εκπληρώσαι της τέχνης έργον, κάκιστε επί τούτω των βαρβάρων ενασχοληθέντων μηρών θάρρους τούς της πόλεως αναλαβόντων, ως βροχίας ένδύσεις αυτοίς γεγεννημενης, και κατασκευάσαι τινάς εν ξύλων βάσεις εν τή λιμένι, εν αίς την άπόδρασην της αλύσειας εποιήσαντο, και μηρούς δε όσαύτως εξ αναλύτων σιδήρων έαυτούς άμπέσχοντας σκουιδόν, τινάς όρειας φέροντας ράβδους, ετερας δε ήλωτάς σπαθαιειδείς εν ξύλων εξεστύσας, ένδότερον δε τούτοις τάς επί παρακομηδή ξυλάς * τυχούσας νησας, άσπερ κυβαίαις εκάλλου, ανάψαντες δι' άγκύρων συνεχόμενας κατά το στόμιον του λιμένος προσηλοκείσας, όισσον προς την μελλουσαν παρατάξιν εποιήσαντο.

160 Cum enim Sclavorum gens, ut simul universa ac improviso in murum irrumperet, omnia composuisset, Sclavi, qui in navibus erant, desuper hasce, quo, cum in murum essent moturae, remiges illas ab iis, qui e mœnibus lapides telave adversus eos ejacularentur, servarent, tabulisque, et ut vocantur, pelibus cooperiendi consilium coepere. Atque haec prima ipsis.... e superiori nutu per Martyrem injecta fuit stupiditas, ut haud recto cursu ad civitatem, sed ad sinusum quemdam stationis, Cellarum antiquitus vocatum, locum accesserint, eo appellentes, ut, quod meditati erant, fallaciae opus executioni mandarent, cumque hoc ibidem barbari definerunt, accidit, ut, qui civitatis erant, paulum audacis, utpote missione quapiam ipsis facta, receperint, quosdamque in portu, quibus et catenam apposuerunt, e lignis gradus exstruxerint, cumque similiter et femora sua, acutas quasdam virgas, quarum aliae e lignis spathae in modum acuminatae erant, manu ferentes, resolutae, nec fulgorem emittente ferro vestissent; interius autem ligneas ad transfretandum naves, quas Cubaicas vocabant, catenis contentas ad portus ostium defixissent, aditum ad futurum conflictum aperuerunt.

verum inducias quasdam ex inimicorum mora nocti, omnia, qua ad civitatem

* an ξυλινας?

161 Τάρρου δε τότε προς τή πανωμηνη τεμέται της άγνάτου θεοκόου του έντος προς τή αυτη λιμένι εποιήσαντο, άτειχίστου του τοιούτου κατασκευάσαντες τόπον, ως άπαντες εποσταται, και η των τουλιπίτων δια γωνιατων ήλωτων μηχανή κατασκευάσαντο εν τή γη κρυφθόν άποσπένδοντων, εξ όλιγης ύλης τινος σκουισθέντων, όπως τή των τοιούτων όργάνων άσρασία οι την όρμην της επιβάσεως ποιήσαι μελλοντες πολέμοι, εν αυτοίς εμπαρασσι, και εν τή εκείσε δε μόλιφ και αυτω άτειχίστη τότε δια σανιδων και ξύλων τινών, ως μέχρι στήθους τεύχισαι, και τα λοιπα δε των άλλων μηχανών άμυντήρια τα προς παρατάξιν ητοι όργανα κατασκευάσθησαν. και λοιπόν την έλπίδα πάσαν εις Θεον και εις τον υπεραριστην της πόλεως Δημητριον αναθέμενοι, της έαυτων προθυμίας το σπουδαίον επεδείκνυντο παραθαρήνουντες τούς άσθενεστέρους των λογισμών επί τή έλπιζόμενη του πολέμου παρατάξει.

161 Vallum autem prope memorabile admodum incontaminatae Deiparae templum, cum locus ille, uti omnes norunt, muro munitus haud esset, exstruxerunt, pulpitorumque e clavatis muricibus /, latenter in terra reconditis, exigua quadam e materia factis, machina, ut in eos inimici, cum aggressionis impetum facturi essent, ferramenta hujusmodi haud videntes, impingerent, praeparata fuit, atque in eo, qui ibidem est, portu et ipso muris tunc haud munito, e tabulis lignisque quibusdam, ita ut et pectus tutarentur, instrumenta propulsatoria relliqua seu ad conflictum instrumenta fuere confecta, ac tandem, spe omni in Deum civitatisque defensorem Demetrium repocita, animo imbecillioribus sperato belli successu fiduciam addentes alacritatis suae studium manifestum fecere.

strenue propugnandam conducunt, alacriter parant,

162 Και τριών όυτως διαδραμουσών ημερών και των Σκλαβινών νηών, ως άπομηλιον δύο του τεύχους παραπλευσούσων, και τόπους εναλότους εφ' εκάστης ημέρας κατασκοπούμενων, όδεν των έλπίζόμενων την πόρθησιν ποιήσονται, τή τετάρτη ήμέρα συν τή του έωσφρου αναβάσει απαν το βαρβαρον φύλον ομοθυμαδόν άνακράζαν εκάπνυδον τήν τε γειρα της πόλεως προσέβαλον, οι μόν δια πετροβόλων κατασκευασμένων λίθους άκουτιζοντες, άλλοι προσάγοντες κλίμακας προς τήν τε γειρα ενπόρθησιν επειρώντο, άλλοι εν ταίς πόλαις πυρ' άποκοιμίζοντες, ετεροι βίβλη καθάπερ υψάδας χει-

162 Ac cum dies tres ita essent elapsi, Sclavicæque naves duorum circiter milliarium spatia a mœnibus navigarent, diebusque singulis loca expugnata faciliora, unde eorum, quae sperabant, deprædationem facerent, specularentur, die quarta, statim atque aurora illuxit, universa simul barbarorum gens, clamore undique sublato, in civitatis murum irrupit, hi quidem e paratis petrobollis lapides ejaculantes, illi scalas adducentes, murum superare conabantur, alii portis ignem admovebant, alii

cumque deinde inimici in muros impressionem terra

A. ANONYM.

tela, non secus ac hiemales nives, confertim cadentia in mœnia, emittebant, eratque videre, mirandum illum telorum nimbum, quemadmodum grandinis multitudo solis radios offuscat, ita aerem sagittis lapidumque ejectionibus obtegere.

marique faciunt, eos, invocato prius divino auxilio.

g

h i

163 Cum itaque talis ac tantus impetus factus esset, illi, qui e barbaris navigatione audaciores atque ad pugandum fortiores erant, navibus ad loca, quæ ab ipsis conspecta erant, cursim accesserunt, alii quidem ad ecclesiasticæ scalæ g, ubi et portella existit, turrim, Occidentem versus sitam, alii vero, ubi et suda h et, quæ occulta erant, telorum i, ut vocantur, clavatorum machina existebat, ad plagam muris destitutam, hi quidem, utpote instrumentis hujusmodi eos latentibus, expectationis spe concepta, fore ut illac ingrederentur; illi vero, quod prædictam illam portellam perrumpere facile esset, fore ut per illam civitatis expugnationem perficerent. Tum illico civitas tota lapidum ac telorum loco lacrymas velut imbriferas nebulas ad rerum omnium Dominum ac Deum effudit dicens: Et nunc, o Deus, e venantium laqueo nos eripe, ne inimici nostri dicant, ubi est Deus eorum, in quem speraverunt? Clamabimus et nos etiam per tuum certaminum Victorem, Domine; Anima nostra, ut passer ex insidiantium laqueo liberata est; laqueus contritus est et nos liberati sumus. In nomine Domini, qui cœlum et terram fecit, auxilium nostrum.

B

apparente que ac opitulante S. Demetrio, magna strage

164 Tunc autem a plurimis propugnator ille patriæque vere amator, gloriosissimus martyr Demetrius, chlamydem albam ferens, ac primum quidem murum percurrens, deinde vero supra mare, veluti supra solum, cursim ambulans dilucide fuit conspectus. Atque hæc quidem non solum plurimi, sacro Baptismate initiati, tamquam digni, viderunt, verum etiam et genuini Hebræorum filii in Gutturum, ut loquuntur, plaga fuere conspicati. Cum enim inordinatus navium prædictarum jactus, simili ex causa natus, per Martyrem supervenisset, atque in seipsas hæc incurrerent, aliquas ex hisdem sursum volvi, existentesque in illis Sclavos dejici contigit. Qui vero natando alio in navigio h servari volebat, illud a se apprehensum subvertit, eosque, qui in eodem erant, in mare conjecit. Ac jam ex aliis naucleris fuere, qui confugientium ad eos manus ensibus amputabant; alter alteri in caput gladium adigebat, alius autem alium hasta vulnerabat ac quisque suis ipsius salutem studens alterius inimicus fiebat, ac his quidem, qui in Tribolos l occultatos incidant, ibidem detentis, illis vero magna e navium agitatione extra mare in littore hærentibus, casque retrahere haud valentibus, alii e civibus, qui viribus valebant, desilientes, alii vero portellam, per quam inimici sese civitatem expugnatos sperant, confringentes, victoriam per eandem, certaminum Victore commilitante, obtinuerunt.

repellunt,

165 Ac tunc videre erat mare totum barbarorum e sanguine rubro colore tinctum, Pharaonisque cum Egyptiis in mari submersionem relectam. Ea ipsa enim hora Dei misericordia scaturiit. Cum enim venti (erat enim ad summum hora diei secunda) tempus nondum esset, statim ventus peregrinus afflavit, ut jam, quæ permanserant, barbarorum naves movere ad revertendum haud possent. Verum alii quidem

μερινάς τοῖς τεῖχεσιν ἀπέπεμπον· καὶ ἦν θεωρεῖν τὸ D παράδοξον ἐκεῖνο τῶν ἑλλῶν νέφος καθάπερ χαλαρότοκος πληγῆς τοῦ ἡλίου ἀκτίνας συσκιάζει, οὕτως τὸν ἕρα τοῖς τοξεύμασι καὶ ταῖς βολαῖς τῶν λίθων καλύψαν.

163 Τῆς οὖν τοιαύτης καὶ τηλικαύτης προσβολῆς γενομένης, οἱ τῶ πλοῖμα τῶν βαρβάρων εὐτολμοὶ καὶ πρὸς παράταξιν ἀνδριώτεροι δρόμοι σὺν ταῖς ναυσὶ πρὸς τοὺς παρ' αὐτῶν συνεωραθέντας προσήγγισαν τόπους, οἱ μὲν εἰς τὸν πρὸς ὄψιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς σκάλας πύργον, ἔθθα καὶ παραπύλιον ὑπάρχει, οἱ δὲ πρὸς τὸ ἀτελείστον μέρος, ἔθθα ἡ σούδα καὶ ἡ τῶν κρυπτῶν τῶν τεῖλων λεγομένων ἡλωτῶν ἐτίγγαυον μηχανῆ, οἱ μὲν ἐλπὶδα προσδοκίας θεοεικτείας ὡς ἀγνώστον αὐτοῖς τῶν τοσούτων ὀργάνων, ἐκείθεν εἰσέρχονται, οἱ δὲ ὡς εὐτελέστερον τὸ λεχθὲν ὑπαρχόν παραπύλιον τοῦτο κατεδάξει καὶ δι' αὐτοῦ τὴν τῆς πόλεως ἄλωσιν ποιήσασθαι. Τότε δὴ τότε ἅπαντα ἡ πόλις ἀντιπετρῶν καὶ βελῶν τὰ δάκρυα ὡς ὄμβροστικούς νεφέλας πρὸς τὸν πάντων δεσπότην καὶ Θεὸν ἐπέχευον λέγοντες· καὶ τὰ νῦν ἐξελού ἡμᾶς, ὦ Θεός, ἐκ τῆς παγίδος τῶν θηρευόντων, μὴ εἰπωσὶ οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν πῶς ἐστὶν ὁ E Θεὸς αὐτῶν, ἐφ' ὃν ἠλπισαν. Καὶ κραζόμεθα καὶ ἡμεῖς διὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου, Κύριε· ἡ ψυχὴ ἡμῶν, ὡς στρουθίου ἐρρύσθη ἐκ τῆς παγίδος τῶν θηρευόντων· ἡ παγὶς συσπέρθη καὶ ἡμεῖς ἐρρύσθημεν, ἡ βόθρεια ἡμῶν ἐν ὄνματι Κυρίου, τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

164 Τότε δὴ προφανῶς παρὰ πλείστον τε θείατι ὁ ὑπέρμαχος οὗτος καὶ φιλόπατρις ὄντως Δημήτριος ὁ πανένδοξος μάστις, χλάμυδα λευκὴν φέρον, καὶ πρῶτον μὲν τὸ τεῖχος διατρέγων, εἶτα δὲ καὶ ἐπὶ τῆς Σαλάττης, ὡς ἐπὶ ἐδάφους, ὁρμακίως περιπατῶν. Καὶ ταῦτα μὲν οὐ μόνον οἱ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος μενομήνιοι ὡς ἄριστοι πλείστοι ἐθεάσαντο, ἀλλὰ γὰρ καὶ παῖδες ἑβραίων ἀφ' ὧν κατὰ τὸ λεγόμενον τῶν βροχιῶν μέρος ἐθεάσαντο· τῆς γὰρ ὁμοιοτύτου φορέας τῶν λεχθειῶν νηῶν ἀκανόνιστου διὰ τοῦ μάρτυρος ἐπελθοῦσες, καὶ εἰς ἑαυτὰς προσπιπτουσῶν, τινὰς ἐξ αὐτῶν ἀνακυλῆσαι συνέβη καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς ἀποβάλλεσθαι Σκλάβους. Ἄλλ' ὁ καλυμβῶν βουλόμενος ἐν ἑτέρῳ σώζεσθαι, τοῦτο κατέχων ἐστρεφε, καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀπέριπτεν· καὶ λοιπὸν οἱ τῶν ἑτέρων ναυκλήρων τῶν πρὸς αὐτοὺς προίμενοι τὰς χεῖρας μετὰ ξίφων ἀπέπεμπον· ἄλλος ἄλλω κατὰ τῆς κεφαλῆς τὸ ξίφος ἀπέπεμπεν· ἕτερος δὲ τὸν ἕτερον λόγχῃ ἐπίτρωσκε, καὶ ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ σωτήριαν πραγματεύμενος τοῦ ἑτέρου ἐχθρὸς ἐγίνετο, καὶ τῶν μὲν πρὸς τοῖς κρυπτοῖς παντῆλας εἰσβαλόντων ἐκείσε καταπαρύντων, τῶν δὲ νηῶν ἐκ μεγάλης ἐλάσεως ἔξω πρὸς τῇ αἰγιαλῷ ἀποστρωμάσαντων, καὶ μὴ δυναθέντων ταύτας ἀνακαλέσασθαι, οἱ σθενεροὶ τῶν πολιτῶν καταπηδήσαντες, ἕτεροι δὲ δι' οὐ ἠλίπισον οἱ πόλεμοι παραπυλίου πορθεῖν τὴν πόλιν, τοῦτο οἱ πολῖται κατεδάξαντες, δι' αὐτοῦ τὸ νίκας συμπολέμησαντος τοῦ Ἀδελφοῦ ἐυληθροῦσαντο.

165 Καὶ ἦν τότε θεωρεῖν τὴν θάλατταν πᾶσαν τῶ τῶν βαρβάρων αἵματι ἐρυθρωθεῖσαν, καὶ τὴν τοῦ Φαραῶ ἐπὶ τῶν Αἰγυπτίων καταπόντισιν ἀνακαλύψασαν· αὐθαρῶν γὰρ τὸ τοῦ Θεοῦ ἀνέβλυσε ἔλεος· οὕτω γὰρ τῆς ὥρας τοῦ ἀνέμου ὑπαρχούσης (ἦν γὰρ λοιπὸν ὥρα δευτέρα) εὐθὺς ἀνεμος ἐξοτικὸς κατέπνευ, ὡς λοιπὸν μὴ δὲ τὰς ἐναπομεινῆσας τῶν βαρβάρων ναυκλήλας δύνασθαι πρὸς ὑποστροφήν ἐλάσαι· ἀλλ' οἱ μὲν μάλιστα πρὸς τῷ ἀνατολικῷ μέρει, οἱ δὲ πρὸς τῷ δυ-

A τινῶ ἐξέσαν· τὰ δὲ τῶν τελευτότων βαρβάρων παν-
πλάσια σώματα πρὸς τῷ τείχει καὶ τῷ αἰγιαλῷ ἢ θά-
λαττα ἀπεκρούετο· λοιπὸν οἱ τοῦ παραλίου παντός
ὄπλιται ἐξεληθόντες τὰς τῶν δυσμενεστάτων κεφαλὰς ἀ-
ποτίμνοντες διὰ τοῦ χειραίου τείχους τοῖς βαρβάροις ὑ-
πεδέκοντο· οἱ δὲ διασωθέντες πλωτῆρας τὸν θεῶν αὐτοῖς
γενομένου ἐλευθρον διὰ τοῦ Ἀθλοφόρου ἀφηγήσαντο, καὶ
ἀπρακτοὶ μετὰ πένθους μεγίστου τὰ πλείστα τῶν μαγγά-
νων καὶ τῶν σκύλων καταλιπόντες μετ' ἀσχύνης ὄχοντο.

166 Οἱ δὲ τῆς θεοσώτου ταύτης τῆς κατ' ἡμᾶς τῶν
Θεσσαλονικέων πόλεως ὁρμηγὸν τὸ πανάγιον τέμενος
τοῦ αὐτῶν προστάτου καὶ ὑπερμάχου καὶ ὑπερευδῆου κα-
ταλαβόντες μάρτυρος Δημητρίου τῷ Θεῷ εὐχαριστη-
ρίου ἡμῶν ἀνέπειπον λέγοντες· Ἐυχριστοῦμεν σοι,
δέσποτα οὐράνου καὶ γῆς, ὅτι ἀναξίων ὄντων ἡμῶν τῆς
παρὰ σοῦ σωτηρίας διὰ τὰς ἐνοῦσας ἡμῖν ἁμαρτίας
οὐκ ἔδοικας ἡμᾶς εἰς θῆραν τοῖς ὁδοῖσι τῶν ἐχθρῶν ἡ-
μῶν· ἀλλ' ἔσωσας ἡμᾶς προσδεξάμενος τὰς αἰτήσεις
τοῦ γνησίου Σεράφουτος Δημητρίου. Καὶ τοῦτο δὲ τερά-
σιον μέγιστον καὶ μνημῆς ὄντως δεῖξαι ἄξιον, ὅτι ὁ τῶν
αὐτῶν Σκλαβίνων ἐξαρχος, τοῦνομα Χατζῶν, κατὰ
τὸ αὐτῷ εἰσθρέμενον διὰ μαγείας ἠγάσαστο μαθεῖν, εἰ
εἰσελθεῖν ἔχει ἐν τῇ Θεοφυλάκτῳ ἡμῶν πόλει, καὶ εἰρη-
θῆ αὐτῷ, ὅτι εἰσελθεῖν ἔχει· τὸ δὲ πῶς οὐκ ὑπεδέχ-
θη αὐτῷ καὶ λοιπὸν ὡς ἀπὸ τῆς δοθείσης αὐτῷ μαγεί-
ας, χρηστὰς ἔχων τῷ δοκεῖν τὰς ἐλπίδας, ἔφαρσε
τὸ δράμα παρώξυνεν.

167 Ἄλλ' ὁ ἀλλῶν καιρῶν καὶ χρόνων, καὶ διαση-
δάτων βουλῆς ἐχθρῶν, τοῦτον ζῶντα, αἰγμάλοτον τοῖς
πολίταις διὰ τοῦ προσημανθέντος παρατυλίου παρό-
δωκεν· τινὲς δὲ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων τῆς κατ' ἡμᾶς
πόλεως οἴκιοι τοῦτον κατέκρυπτον κέρδους τινὸς καὶ
ρίπτου οὐκ εὐλόγου χάριν· ἀλλ' οὐδὲ ἐν τούτῳ ἤρ-
χισαν ἢ χριστόβουλος τοῦ Ἀθλοφόρου προμήθεια· ἀλλὰ
γύναικα πρὸς ἀνδρείαν ἀναστῆσας τέλειαν τοῦτον ἐκ τοῦ
οἴκου, ἔνθα κατεκρύπτετο, ἐξήγαγον, καὶ σύρασαι διὰ
τῆς πόλεως ἐλιθοβόλησαν· καὶ οὕτως ἀξίως τῆς αὐτοῦ δυ-
σμενεστάτης γνώμης ἐπ' ἄξιον ἀνπνέγκαστο θάνατον·
μηδεὶς οὖν τῶν φιλομαρτύρων ἡμῶν ἀπιστεῖτο τοῖς ἀ-
γροῖκας ἐν βραχείᾳ περὶ τούτων ιστορηθεῖσιν· εἰ γὰρ
καὶ τις ὡς ψευδῆ μετὰ ταῦτα συγγράψαι λογίσειται,
σκοπεῖται, ὡς ἐν γραφῇ τυγχάνουσιν πρὸ τοῦ πανα-
γίου τέμενους τοῦ δευμνήστου μάρτυρος Δημητρίου τοῦ πρὸς
τῷ μέρει τοῦ καλουμένου ξύλου, δηλοῦντα τὴν ἄπασαν τοῦ
πολείου παράταξιν, καὶ τὴν εἰς ἡμᾶς διὰ τοῦ Ἀθλο-
φόρου σωτηρίαν, δι' οὗ ἀναπέμπεται δόξα, τιμὴ καὶ
προσκύνησις τῷ πατρί καὶ τῷ υἱῷ.

vix ad Orientalem, alii vero ad Occidentalem
plagam exierunt. Plurima porro barbarorum oc-
cisorum corpora prope murum ac littus mare
eiecit. Tandem, qui prope mare habitabant,
omnes armati egressi abscissa infestissimorum
capita supra portam terrestrem barbaris osten-
dere; nautæ vero, qui incolumes supererant, di-
vinitus sibi per certaminum Victorem cladem
fuisse illatam, narrarunt, reque infecta, majorem
instrumentorum spoliurumque partem maximo cum
luctu relinquentes cum dedecore abierunt.

166 Qui vero hujus a Deo servatæ Thessalonicen-
sis nostræ civitatis erant, sanctissimum patroni sui
ac propugnatoris martyrisque gloriosissimi Deme-
trii templum festinato adeuntes laudes Deo cum
gratiarum actione conjunctas dederunt dicentes:
Tibi, Domine cæli et terræ, gratias agimus,
quod nos propter adhærentia nobis peccata sal-
ute a te obtinenda indignos inimicorum nostro-
rum dentibus in prædam haud tradideris, sed
genuini servi Demetrii preces suscipiens serva-
ris. Hoc porro etiam maximum, memoriaque,
ut id exhibeamus, vere dignum fuit miraculum,
eorumdem Selavorum principem, qui Chatzon vo-
cabatur *m*, pro more suo, foretne in custoditam
a Deo civitatem nostram ingressurus, oraculi
petitione discere studuisse, eique, fore ut ingre-
deretur, responsum fuisse; quo autem modo ei
ostensum haud erat, tandem etiam, utpote e
dato sibi vaticinio bonam, ut apparebat, spem
habens, rem audacter fuit aggressus.

167 Verum qui occasiones ac tempora mutat,
inimicorumque consilia dissipat, vivum illum
civibus per præfatam portellam captivum tradi-
dit; quidam autem civitatis nostræ primores do-
mi suæ illum lucri alicujus studiorumque, rati-
onis haud consentaneorum, causa absconderunt;
verum neque hac in re Christi consiliis sapiens
certaminum Victoris providentia otiata est; ve-
rum mulieres ad fortem audaciam ab eo excita-
tæ e domo, ubi latebat, illum eduxerunt, tra-
ctumque per civitatem lapidibus oppresserunt;
atque ita merito mortem voluntate sua infestis-
sima dignam subiit *n*. Nemo igitur vestrum, qui
Martyrem amatis, iis, quæ de illis rustico ser-
mone narrata paucis sunt, fidem denegat *o*. Quod
si enim quis hæc, ut falsa, scripsisse me aut-
met, videat, qui ante sanctissimum semper me-
morandi martyris Demetrii templum ad ligni, ut
vocatur, locum in scriptis ostendant omnem belli
ordinem, salutemque, nobis collatam per certa-
minum Victorem, per quem tribuitur gloria, hon-
or et adoratio Patri et Filio etc.

A. ANONYMO.

ipso etiam il-
lorum duce
Chatzone ca-
pio,

E

qui et deinde
modo indigno
a mulieribus
occiditur.

F

ANNOTATA.

a Ut quo tempore anonymus libri hujus auctor floruerit, exploratum utcumque habeas, adi
Commentarium prævium num. 24. Caput præsens, a quo lucubrationem suam inchoat, in codice
olim Mazarinæo, e quo hic lectori id exhibetur, a fol. 136 usque ad fol. versum 144 extenditur,
sequentemque hunc, Perὶ τῆς κατασκευῆς τῶν Δραγοβιτῶν, Σαγοδατῶν, Βελεγιζιτῶν καὶ τῶν λοιπῶν,
De Dragobitarum, Sagodatarum, Belegizitarum reliquorumque navium apparatu, præfert in
capite titulum; ego autem, quem argumento aptius congruere existimavi, alium ei substi-
tui.

b Auctor certe non de alio Joanne, Thessalonicensi archiepiscopo, quam de quo verbis, postre-
mo ad lib. præced. Annotato insertis, unaque cum aliquot aliis lucubrationi suæ præfationis in
modum præmissis, fuit locutus, sermonem hic instituit; quare cum jam dati de S. Demetrii mi-
raculis libri Joannes ille (adi mox dictum Annotatum) auctor sit, hincque certe, uti apud Le-
quienum tom. 2 Orientis sacri col. 40 et binis seqq. videre licet, non citius, quam anno 850 ad
cathedram Thessalonicensem fuerit promotus, verosimillimeque ante annum 700 obierit, con-
sectarium.

A. ANONYMO.

sectarium ex hoc loco fit, ut, quæ præsentî capite narrantur, seculo septimo, media sui parte jam elapso, evenerint. Et vero vel sub Constantino Pogonato vel Justiniano, hujus nominis secundo, qui tunc Romani imperii habenas moderati sunt, isthæc collocanda esse, vel ex eo verosimillimum evadit, quod duo hi principes contra nationes barbaras, imperio Romano in Europa infestas, bellum gesserint, uti ex Theophane, Cedreno, Zonara aliisque Græcorum historicis passim obviis intelligitur.

c Hæc diversarum Sclavicæ gentis nationum seu tribuum nomina, nec apud historiæ Byzantiæ seu imperii Orientalis scriptores, nec alibi usquam expressa invenire quivi. Nec est tamen, cur propterea auctoris anonymi, qui ea hic commemorat, fides suspecta habeatur, maxime cum dubitandum non sit, quin amplissima lateque extensa Sclavorum gens varias in nationes seu tribus distributa fuerit, nec ullus inveniatur auctor, qui ea recensere aut ex instituto debuerit, aut etiam qualicumque ex causa propositum sibi habuerit.

d Quam veritati consona existant, quæ hic scriptor noster memoriæ prodiit, haud difficileter quisque deprehendet, qui res, sub Constante tertio, Constantino Pogonato et Justiniano secundo, Orientis imperatoribus, gestas atque a Cedreno aliisque scriptoribus ad posteritatem transmissas, evolverit, pauloque accuratius expenderit.

e Et hoc, quod hic auctor noster anonymus memoriæ prodiit, a veritate historica nequitiam abhorret, cum nationes Sclavicas iis in locis, quæ seu armis seu occupasset, non raro etiam, inquilinis pulsas, sedes fecisse, e supra laudatis aliisque historicis habeatur comperitum.

f Significationem, quæ vocabulis πολυπύτων et γωνατιών hoc in sensu conveniat, nusquam hisce adaptatam invenî; ex orationis tamen contextu visum est postremum vocabulum Latine interpretari Murex; cujus vocis significationem ut apprime explanatam invenias, adi Lipsium Poliorceuticon lib. 5, dialog. 3, inveniesque etiam ex iis, quæ ibidem is scriptor in medium adducit, primum e dictis vocabulis idem fortassis, quod Latine vallum caecum, significare.

B.

g Ita indubie locus quispiam, qui vel intra vel extra Thessalonicam situs erat, appellatus fuerit.

h Thessalonicenses eo loco, quo destituta muro Thessalonica erat, contra Sclavorum vim extruxisse vallum, num. 171 auctor retulit: Vallum autem tribus constabat, fossa nempe, aggere, et sudeto seu facto e sudibus acutis sepimento; quare cum hic auctor, loquatur de souda, eo loco, quo muris destituta erat Thessalonica, existente, vocabulum illud idem significare autumo, quod Sudetum; licet autem nec hoc in Lexicis occurrat, apud scriptores tamen id in usu esse, liquet ex iis, quæ laudatus Lipsius loco cit. profert.

i Idem fere hic per vocem τεῖλον, quod supra per vocem γωνατιών, significari existimo. Ad interim Lipsium Poliorceuticon loco proxime cit. et lib. 2, dialog. 2.

k Cum nomina ἑτέρας et ἄλλης in neutro genere hic ponantur, generisque feminini substantivum vās, navis, ad quod referuntur, præcedat, necesse est, ut, aut dicta nomina in neutro genere perperam ponantur, aut, ut post primum ex his omissum sit generis neutrius substantivum πλοῖον, quod idem, quod vās, significat.

l Vocabulum παντηλὸν seu παντηλὸς idem hic ni fallar, quod murex seu tribolus, significat; ita scilicet murex, cum clavis undique sit confixus, vocari Græce haud inepte posse videtur, formato scilicet nomine e voce παντή, undique, et voce ἴλος clavis.

m Nec hoc ducis Sclavorum nomen usquam alibi invenio.

n In nece Chatzoni tam indigne illata partem quampiam, uti hic auctor indicat, habuisse S. Demetrium, multum dubito.

o Quæ hæcenus cap. præsentî de Sclavorum contra Thessalonicam expeditione, hujusque infelici successu auctor retulit, facile quidem, quantum opinor, apud omnes fidem invenient; verum qui, miraculo id factum, visionemque supra relatam, qua sese S. Demetrius plurimis spectandum tum dederit, haud facile admittant, non defuturos existimo.

C.

CAPUT II

Sclavi iterum Thessalonicam aggrediuntur, Deumque ac S. Demetrium sibi contrarios experti, re infecta, recedere coguntur a.

Scriptio-
nis
causam
auctor
expo-
nit.

Et miracula miraculis majora sunt et res rebus præstantiores, et bella a bellis differunt, et scripta scriptorum discrimen ostendunt, et studia studiis utiliora existunt, et magistri magistris docendi peritia præcellunt; quodlibet autem, quæ proprio suo statui conveniunt, vires sibi ex ipsa recta habitudine consequitur. Ut præsens igitur argumentum tractemus, occasio causaque est a nobis nominatus habitusque pater noster Joannes, qui post suam hinc ad Deum migrationem, una cum populari suo genuinoque amico, Dei, inquam, martyre, maxime venerando Demetrio, supplices ad Deum miser-

Καὶ θαυμάτων θαύματα τυγχάνει ἀνώτερα, καὶ πραγμάτων πράγματα ὑπάρχει ὑπέρτερα, καὶ πολέμων πάλεμοι διαφέρουσι, καὶ συγγραφαὶ συγγραμμάτων δεικνύουσι τὸ διάφορον, καὶ πόνοι πάντων εἰσὶν εὐχρηστότεροι, καὶ διδάσκαλοι διδασκάλων εἰσὶν διδακτικώτεροι: ἕκαστος δὲ τῇ αἰεὶ ἐπακολουθῶν ἀρμονίᾳ τὴν ἀπ' αὐτῆς τεύχεται ἀκολουθῶν εὐεξίας τὴν ἀρετὴν ἀφορμὴ τοῖνον καὶ ταῦτα τοῖς παροῦσιν καὶ αἰτίως γένηται ὁ πρόσθεν ἡμῖν λεχθεὶς καὶ γενόμενος ἡμῶν πατὴρ Ἰωάννης, ὃς καὶ μετὰ τὴν ἐντεύξιν πρὸς Θεὸν ἤφιξεν, ὡς παρῶν ἡμῖν διαλύεται, συνικετεύων τῇ συμπαραστάτῃ καὶ γρησῶ αὐτοῦ φίλῳ, τῷ πανσέπτῳ, λέγω δὲ, μάρτυρι τοῦ Θεοῦ Δημητρίῳ,